

Współrzędne: Szerokość - 53.453164, Długość - 20.744537

Małga (niem. Malga), gmina Jedwabno

SAMOTNA WIEŻA

Tuż za niewielką wsią Kot w gminie Jedwabno, przy wjeździe do lasu stoją zrujnowane budki strażnicze. Są one jedną z wielu pozostałości funkcjonującego do 1993 roku poligonu wojskowego w Muszakach, leżącego między Nidzicą a Wielbarkiem. Swoim obszarem obejmował on ponad 8 tys. hektarów. Dziś już coraz mniej osób pamięta, jak wielką ludzką krzywdą było okupione jego powstanie. Władze, nie licząc się z tym, że na tym terenie znajdowało się kilka dużych wsi, zdecydowały o ich likwidacji. Jedną z większych w tym rejonie była Małga. Odwiedzając ją dzisiaj, trudno uwierzyć, że ponad pół wieku temu tętniło tu życie. Teraz jedynym śladem minionych czasów jest zrujnowana, ostrzelana wojskowymi pociskami wieża kościoła ewangelickiego. Pozostawiono ją prawdopodobnie tylko po to, by stanowiła punkt orientacyjny dla żołnierzy biorących udział w ćwiczeniach. Po kościele i stojącej obok plebani zostało jedynie gruzowisko. Przy świątyni znajduje się też poważnie zniszczony cmentarz. Niewiele nagrobków ocalało, prawie z żadnej tablicy nie można odczytać już nazwisk osób tu spoczywających.

CO ZOSTAŁO Z MAŁGI

Małga leży na skraju rezerwatu przyrody, który swoją nazwę wzięął od wsi. Ludzie rzadko tu zaglądają. Na terenie dawnego poligonu gospodarzą teraz zwierzęta. Za zrujnowaną wieżą kościoła, po obu stronach mało uczęszczanej drogi, znajdują się dwa stawy, z których wydobywano niegdyś rudę darniową. Małga słynęła dawniej z pozyskiwania i obróbki tego surowca. Obecnie podmokłe tereny nieopodal stawów wzięły w posiadanie bobry, co można poznać po "przepiłowanych" przez nie drzewach. Częstymi gośćmi w nieistniejącej już wsi są też wilki.

Ślady ludzkiej obecności w Małdze z roku na rok są coraz mniej widoczne. W gęstych zaroślach porastających okolicę można odnaleźć fundamenty domów i budynków gospodarczych. W ich sąsiedztwie tu i ówdzie widać jeszcze uschnięte drzewka owocowe. Na wiosnę zawsze kwitnie tu mnóstwo bzów. Dzięki nim można poznać, gdzie znajdowały się gospodarstwa i domy dawnych mieszkańców.

Źródło: "Kurek Mazurski" Nr 49 z dn. 7.12.05 r., Nr 50 z dn. 14.12.06 r. (tekst: Ewa Kułakowska)

[więcej informacji](#)